

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Bergö näyttää tietä uudelaisiin palveluratkaisuihin saaristossa

Prost, Pia

Published in:
Skärgård

Published: 01/01/2022

Document Version
Accepted author manuscript

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Prost, P. (2022). Bergö näyttää tietä uudelaisiin palveluratkaisuihin saaristossa. *Skärgård*, (Saaristo). <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301316607>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Bergö näyttää tietä uudentlaisiin palveluratkaisuihin saaristossa

Teksti ja kuvat: Pia Prost

Bergön Fyrgårdenilla eri sektorien ja toimijoiden yhteistyö on laajuudessaan kansainvälisestikin ainutlaatuista. Bergön saarineuvostossa voidaan olla tyytyväisiä monen vuoden uurastuksen tuloksena luotuun toimivaan kokonaisuuteen, josta hyötyvät kaikki Pohjanmaan Maalahden saaristossa sijaitsevan saaren asukkaat.

Silmälasiens linsit huurtuvat astuessamme Bergön palveluasumisyksikön ovesta sisään. Olemme hetkeä aiemmin saaneet päätökseen yritykset valokuvata Bergön saarineuvoston puheenjohtajaa **Britt-Marie Söderholmia** tuulessa ja tiikusateessa kylän keskustan suuren monitoimitalon edustalla. Nyt saavat sormet vähitellen lämmitä kahvikuppia vasten.

Britt-Marie kulkee tottuneesti rakennuksessa, josta löytyvät niin koulu, kirjasto, palveluasumisen yksikkö, kotihoito kuin terveyskeskus. Palveluasumisen yksikkö on unelma, joka monen vuoden uurastuksen jälkeen lopulta on toteutunut.

AJATUS OMASTA palveluasumisen yksiköstä saarella oli pääsyyinä Bergön saarineuvostonkin perustamiselle vuonna 2002. Silloin ikäväestön ainoana vaihtoehtona oli muuttaa vanhainkotiin Maalahteen, kun kotiasuminen ei enää onnistunut. Omaisille muutto tarkoitti kolmen tunnin edestakaisia vierailumatkoja. Ilman autoa elävien oli hypättävä aamukahdeksalta linja-autoon, joka toi takaisin kotiin vasta neljältä iltapäivällä.

Ei ole kuitenkaan sattumaa, että niin monet toiminnot nyt on saatu saman katon alle.

- Alun perin ajatuksena oli rakentaa erillinen palveluasumisen yksikkö, jota varten jo ostimme tontinkin. Silloin emme valitettavasti vielä tienneet, että tontti oli kaavoitettu pientaloille, minkä muuttaminen olisi kestänyt kauan. Myöhemmin kylän koulu osoittautui niin kosteusvaurioiseksi, ettei sitä kannattanut enää kunnostaa. Oli siis rakennettava kokonaan uusi. Useiden kunnan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen heräsi lopulta ajatus rakentaa kaikki saman katon alle, Britt-Marie kertoo.

SAARINEUVOSTO OMISTAA kaikki Bergö serviceboende -yhtiön osakkeet.

- Valtionavustuksen saamisen ehtona Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta (ARA) oli yleishyödyllisen osakeyhtiön perustaminen. Se ei siis saa tehdä voittoa, Britt-Marie selventää. Saimme 40 prosenttia valtionavustuksena ja lainoille ARA:n korkotukea.

Uudisrakennus valmistui 2016. Maalahden kunta omistaa rakennuksesta koulun ja kirjaston. Palveluasumisen ja terveydenhuollon tilat omistaa Bergö serviceboende -yhtiö, mutta kunta on alusta asti vastannut toiminnasta. Hallinnollisesti koulun ja palveluasumisen yksikön välillä ei siis ole yhteyttä, mutta kaikki ruoka valmistetaan koulun keittiössä.

Saarineuvoston mukaan investoinnit maksavat itsensä takaisin siten, että asukkaat maksavat vuokraa omista tiloistaan ja että kunta maksaa vuokraa kotihoidon ja terveydenhuollon tiloista.

- Meille saaren asukkaille tässä ei ole ollenkaan kyse vain rahasta. Mahdollisuus asua kotisaarellaan myös vanhemmalla iällä luo turvallisuuden tunnetta. Palveluasumisen yksikön asukkailla on vierailijoita nyt päivittäin, ja koska kaikki tuntevat toisensa, on yhden asukkaan omainen samalla kaikkien muidenkin vieras.
- Palveluasumisen yksikkö tuo myös työpaikkoja kylään. Myös koulun kanssa on helppo järjestää yhteistä toimintaa, ja ikäihmisillä on siten mahdollisuus nähdä vilskettä ja vilinää ikkunoistaan, Britt-Marie toteaa.

Bergöllä on 470 ympärivuotista asukasta. Koulu, jolla tällä hetkellä on 31 oppilasta, muutti uusiin tiloihinsa keväällä 2016, kun taas palveluasumisen yksikkö avattiin helmikuussa 2017. Yksikön kymmenen paikkaa ovat olleet koko ajan käytössä. Ajoittain on joku asunut myös vanhainkodissa Maalahdessa. Saarineuvosto olisi toivonut muutamaa lisähuonetta, mutta rakennussuunnitelma ei sitä sallinut.

MAALAHTI KUULUU niihin kuntiin, jotka jo vuodenvaihteessa 2021–22 liittyivät uuteen hyvinvointialueeseen. Bergö serviceboende oy:llä on siis jo maaliskuusta 2022 ollut vuokrasopimus Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialue on vuokralla koko talossa, jota se sitten vuokraa edelleen kymmenelle siinä asuvalle asiakkaalle. Hyvinvointialue on vuokralla myös terveydenhuollon ja kotihoidon tiloissa. Terveys- ja sairaanhoito toimii kuten ennen, mutta Maalahden kunnan sijaan hoidosta vastaa nyt hyvinvointialue.

- Yritimme olla todella huolellisia vuokrasopimusta tehdessä, ja saimme siihen myös juridista apua. Tähän asti on kaikki sujunut hyvin, Britt-Marie toteaa. Nyt mietitään vielä sitä, mikä taho jatkossa valmistaa palveluasumisyksikön ruoan. Ruoka on tähän asti tullut koulun keittiöstä, mutta vuodenvaihteen jälkeen ei hyvinvointialueen vanhustenhuollolla varmaankaan ole enää mahdollista saada ruokaa kunnan keittiöstä. Mutta sekin ratkaistaan kyllä jollain tapaa.

Bergön Fyrgården on lohdullinen esimerkki siitä, että myös pienimuotoiset paikalliset ratkaisut voivat säilyä uusissa, suurissa hyvinvointialueissa.

Behövs ingen författarruta (igen!)